Polsko-Ukraińskie Studia Interdyscyplinarne
2024, nr 2 (13), s. 97–106

https://czasopisma.marszalek.com.pl/en/10-15804/pom
DOI: 10.15804/PPUSI.2024.02.09

Тетяна Колган
Донецький Обласний Інститут Післядипломної Педагогічної Освіти
takolgan@ippo.dn.ua
ORCID ID: 0000-0002-9276-3173

Руслана Падалка
Донбаський державний педагогічний університет
ruslana-padalka@i.ua
ORCID ID: 0000-0002-7359-3527

Олена Колган
ДВНЗ «Донбаський Державний Педагогічний Університет»
ovkolgan@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-6012-5663

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ДОНЕЦЬКОМУ ОБЛАСНОМУ ІНСТИТУТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація: У статті розглянуто структуру факультету підвищення кваліфікації педагогічних кадрів Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Описано покроковий механізм організації підвищення кваліфікації освітян області. Акцентовано на різноманітті тематики та формам вдосконалення професійної майстерності вчителів закладів освіти.

Ключові слова: післядипломна педагогічна освіта, підвищення кваліфікації, факультет підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, структура, відділи та центри, планування, дайджест, свобода вибору, замовлення

ORGANIZATIONAL FEATURES OF INCREASING THE TEACHING STAFF QUALIFICATIONS AT THE DONETSK IN-SERVICE TEACHER TRAINING INSTITUTE

Abstract: The article examines the structure of the Faculty of Advanced Training of Pedagogical Staff at the Donetsk In-Service Teacher Training Institute. The step-by-step mechanism of organizing the improvement of qualifications of the educators in the region is described. Emphasis is placed on the variety of topics and forms of improving the professional skills of teachers at the educational institutions.

Keywords: post-graduate pedagogical education, professional development, Faculty of Professional Development of Pedagogical Staff, structure, departments and centers, planning, digest, freedom of choice, order

SPECYFIKA ORGANIZACJI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO KADRY NAUCZYCIELSKIEJ W DONIECKIM OBWODOWYM INSTYTUCIE PODYPLOMOWEGO KSZTAŁCENIA PEDAGOGICZNEGO

Streszczenie: W artykule zbadano strukturę Wydziału Zaawansowanego Kształcenia Kadry Pedagogicznej Donieckiego Obwodowego Instytutu Podyplomowego Kształcenia Pedagogicznego. Opisano krok po kroku mechanizm organizacji podnoszenia kwalifikacji pedagogów w regionie. Nacisk położony jest na różnorodność tematów i form podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli placówek oświatowych.

Słowa kluczowe: podyplomowe kształcenie pedagogiczne, doskonalenie zawodowe, Wydział Doskonalenia Zawodowego Kadry Pedagogicznej, struktura, katedry i ośrodki, planowanie, streszczenie, swoboda wyboru, porządek

Вступ

Незважаючи на складнощі сучасних етапів життя країни, українська освіта в цілому та державна політика в сфері післядипломної професійної освіти педагогічних працівників зокрема, спрямовані на реалізацію стратегії підвищення якості професійної підготовки конкурентоспроможних фахівців відповідно до потреб і вимог вітчизняного та зарубіжного ринків праці.

Післядипломна педагогічна освіта створює соціально-освітній простір, у якому може вдосконалюватися кожен професіонал, а заклади післядипломної освіти стають не стільки центрами систематичного проведення підвищення кваліфікації, скільки центрами забезпечення системного розвитку професіоналізму педагогічних працівників.

На сьогодні проблема розвитку професійної компетентності педагогічного працівника досліджується за різними аспектами: і як складова освіти дорослих, і як одна із умов безперервного особистісного розвитку, і як основа підвищення кваліфікації, і як результат побудови індивідуальної освітньої траєкторії, і як результат неперервної освіти тощо.

Аналіз наукової літератури дозволив визначити, що теоретичним підґрунтям дослідження є:

- загальні питання підвищення кваліфікації педагогів у системі післядипломної освіти присвячені дослідження Н. Білик, Л. Даниленко, Н. Клокар, В. Олійника, Т. Сорочан;
- питання неперервної освіти та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів висвітлювали в своїх роботах Н. Білик, І. Зязюн, В. Олійник, Л. Покроєва та інші;
- принципи та технології організації післядипломного навчання педагогів розроблені в працях Л. Даниленко, Н. Клокар, Л. Покроєвої;
- шляхи вдосконалення роботи системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів представлено в роботах Н. Бідик, Л. Даниленко, Л. Набоки, В. Олійника та інших.

Питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників у сучасних умовах відображено у важливих, прийнятих на початку XXI ст., документах міжнародних організацій: ОЕСР|ЮНЕСКО «Учителі для шкіл майбутнього: аналіз всесвітніх показників у галузі освіти 2001 р.» (Teachers for Tomorrow`s Schools: analysis for the World Education Indicators: 2001 Edition); Доповіді Світового банку «Навчання впродовж життя в умовах нової економіки» (Life long, Learning in the Global Knowledge Economy: Challenges for Developing Countries); Доповіді ОЕСР «Залучення, розвиток і збереження ефективних вчителів» (Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers). Акцент зроблено на стимулюванні педагогів до зростання професійного саморозвитку та фахових компетентностей.

Зауважимо, що сучасна післядипломна педагогічна освіта відзначається різноманітністю структур, змісту, форм і методів навчання дорослих, що обумовлено стратегічними напрямами її розвитку в країні, національними традиціями та пріоритетами потреб педагогічних працівників [Клясен, 2019].

Із метою створення та впровадження ефективних механізмів заохочення педагогічної спільноти до навчання впродовж життя в Україні також затверджено низку нормативно-правових актів, а саме: Закон України «Про професійний розвиток працівників» від 12 січня 2012 року (зі змінами від 27.12.2019 р.), Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року (зі змінами від 04 січня 2024 р.), Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 р., Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16 січня 2020 р., Постанову КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами від 27 грудня 2019 р. № 1133), Методичні рекомендації для професійного розвитку науково-педагогічних працівників, затверджених наказом МОН України від 04.12.2020 р. «Деякі питання професійного розвитку науково-педагогічних працівників» тощо. Ці документи запровадили нову систему підвищення кваліфікації, що передбачає збільшення та розширення можливостей педагогічних працівників для вдосконалення професійної майстерності та зростання впродовж життя.

Відповідно до змін, зазначених у цих документах, змінилися й завдання обласних закладів системи післядипломної педагогічної освіти – це, насамперед, набуття освітянами нових та/чи вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності. Адже мобільність роботи обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти забезпечує як вивчення запитів

суспільства, професійної спільноти, так і потреби окремої навчальної групи слухачів та окремого слухача зокрема.

Зусилля професійних колективів обласних інститутів післядипломної освіти реалізує державну освітню стратегію, під якою розуміємо формування визначеного плану дій задля розвитку освіти, її осучаснення відповідно до запитів та вимог часу. Кожен із закладів системи післядипломної педагогічної освіти України має певний досвід щодо формування траєкторії професійної освіти педагогів свого регіону та враховує весь комплекс змін в освіті: інтенсифікацію освітнього процесу, новий зміст і форми його організації, соціокультурну та ціннісну переорієнтацію освітньої діяльності, нові стратегії в управлінні закладами освіти тощо.

Отже, метою даної статті є обговорення та розкриття організації підвищення кваліфікації педагогічних працівників Донецької області з урахуванням сучасних вимог до післядипломної освіти.

Основна частина

Підвищення рівня професійного середовища освітян Донеччини, побудова індивідуальних освітніх траєкторій педагогічних працівників забезпечується діяльністю багатьох суб'єктів підвищення кваліфікації, зокрема – Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (далі – Інститут). Заклад веде свою історію ще з 1937 року, коли в м. Донецьк (тоді ще м. Сталіно) був заснований обласний інститут народної освіти. У 1961 році його реорганізували в Донецькій обласний інститут удосконалення вчителів, який у 1994 році, уже за часів незалежності України, став Донецьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти. Після окупації м. Донецька в 2014 році заклад релокувався спочатку до м. Слов'янськ (Донецька область), а згодом – до м. Краматорськ (Донецька область). У 2024 році через початок повномасштабного вторгнення Росії інститут був змушений втретє релокуватися, цього разу до м. Київ.

Сьогодні Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти – це заклад вищої освіти III рівня акредитації, який займається підвищенням кваліфікації педагогічних працівників області; здійснює науково-методичний супровід дошкільної та загальної середньої освіти, інклюзивної та позашкільної освіти тощо; є важливим навчальним та науковим центром області. Після початку війни інститут ще й об'єднує внутрішньо переміщених осіб, керує роботою 16 дистанційних шкіл Донецької області, у яких навчається близько 4 тис. дітей із тимчасово окупованих територій та діти-переселенці, які перебувають за кордоном, але бажають продовжувати навчання в українських закладах освіти тощо.

Заклад освіти має у своїй структурі факультет підвищення кваліфікації педагогічних кадрів (далі – факультету), обласний Центр STEM-освіти, Центр стійкого розвитку громад, освітній хаб «Донеччина», що складається із п'яти центрів (Центр вивчення української мови «СловоДвір»; Центр національно-патріотичного виховання «Незламність»; Центр психолого-педагогічного супроводу; Центр забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти; Центр освіти дорослих), у яких для переселенців проводять тренінги, майстер-класи, воркшопи, освітні та розважальні заходи, та інші структурні підрозділи, що забезпечують повноцінне функціонування закладу.

У контексті нашого дослідження детальніше зупинимося на організаційній структурі та особливостях діяльності факультету, до складу якого входять деканат, навчальна частина та чотири кафедри. Діяльність роботи кожної кафедри забезпечують відділи, а саме: кафедра управління та адміністрування у своєму складі має два відділи (відділ менеджменту загальної середньої освіти й відділ сталого розвитку громад та організації роботи освітніх хабів); кафедра педагогіки і психології також має два відділи (відділ дошкільної та початкової освіти й відділ розвитку особистості); діяльність кафедри суспільно-гуманітарної та медійної освіти забезпечує відділ мовно-літературної та мистецької освіти; кафедра природничо-математичних дисциплін та методики їх викладання – два відділи (відділ математики, інформатики та технологій і відділ природничих дисциплін та STEM-освіти). Також до роботи факультету залучаються міжкафедральні відділи/центри, а саме: відділ нормативно-правового забезпечення освітньої діяльності та атестації педагогічних кадрів; відділ національного виховання, позашкільної та громадянсько-історичної освіти; ресурсний центр

підтримки інклюзивної освіти та центр цифрової освіти.

У своїй діяльності з питань організації підвищення кваліфікації факультет послуговується, крім вищезазначених загальнодержавних нормативних актів, внутрішніми документами, а саме: Статутом Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, Положеннями «Про організацію освітнього процесу в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти», «Про організацію дистанційного навчання в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти», «Про надання платних додаткових освітніх послуг у Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти», «Про порядок розроблення, затвердження, запровадження та оновлення освітніх програм підвищення кваліфікації в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти», «Про випускну роботу слухача підвищення кваліфікації та порядку її захисту», наказами та розпорядженнями ректора.

Навчальна та організаційно-методична діяльність факультету забезпечується трьома докторами наук, 15 доцентами, 21 кандидатом наук та іншими педагогічними працівниками (старший викладач – 20, викладач – 1 ос.).

Викладачі факультету систематично підвищують власний професійний рівень, вивчають тенденції, перспективи розвитку й новітні досягнення у відповідній галузі педагогіки, оскільки освіта дорослих не є однобічним процесом. Професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-яких інших видів і форм професійного зростання. Отже, факультет спрямовує свою діяльність на надання освітніх послуг у сфері неперервної освіти, підвищення рівня професійної компетентності і кваліфікації освітян області.

Організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників

Система освіти України потребує висококваліфікованих спеціалістів-педагогів, здатних творчо підходити до організації освітнього процесу й досягти високих результатів; які мають свободу творчості й розвиваються постійно; навчаються протягом життя та відкриті до нових технологій; пробують нове, не боїться помилок; оцінюють свої професійні компетентності; планують свій професійний розвиток тощо.

Отже, важливий етап у роботі факультету – це планування організації підвищення кваліфікації освітян області на новий календарний рік, яке здійснюється відповідно до вимог Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р.

№ 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та включає декілька кроків:

Крок 1 – травень поточного року – онлайн-опитування «Запити педагогів області щодо підвищення кваліфікації», адже для якісної організації підвищення кваліфікації на новий календарний рік потрібно мати аналітичну інформацію щодо потреб, запитів, побажань, пріоритетів освітян області, якості проведення підвищення кваліфікації тощо.

Крок 2 – червень-серпень поточного року – підготовка рекламних пропозицій підвищення кваліфікації на новий календарний рік у форматі дайджесту. Цей документ містить інформацію щодо категорії слухачів, форми, тематики чи проблематики, кількості годин, очікуваних результатів та авторів освітніх програм підвищення кваліфікації. Приклад подання інформації в дайджесті подано на рис. 1.

Зауважимо, що в дайджесті на 2024 рік запропоновано тематику фахового підвищення кваліфікації (99 пропозицій) та навчання за програмою підвищення кваліфікації: тренінг, вебінар, майстер-клас, спецкурс (132 пропозиції) – для таких категорій педагогічних працівників:

- завідувачів відділів та методистів закладів післядипломної педагогічної освіти;
- працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників;
- керівних кадрів (керівник(директор), вихователь-методист) та вихователів закладів дошкільної освіти;
- музичних керівників та інструкторів з фізичної культури, плавання закладів дошкільної освіти;

РОЗДІЛ ІІ. ЗАКЛАДИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.2. ВИХОВАТЕЛІ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Код	Форма	Тема/проблема	Очікувані результати	Кількість годин	Автор програми та/або керівник групи
ФАХОВЕ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ					
2.2.1.	Інституційна (очна та/або дистанційна)	**Дошкільна освіта: сучасні стратегії, цінності й пріоритети**	***Слухач буде знати:*** структуру та змістовне наповнення Професійного Стандарту вихователя ЗДО, особливості реалізації Державного стандарту дошкільної освіти в умовах воєнного стану та підходи до організації безпечного освітнього простору, особливості стратегій психосоціальної підтримки. ***Слухач буде вміти:*** здійснювати оцінювання власної професійної діяльності, різнорівневу та різномодальну психосоціальну підтримку, використовувати інформаційно-комунікативні та цифрові технології в дистанційній роботі.	30	Сопільник А.А.
НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ: ТРЕНІНГ, ВЕБІНАР, МАЙСТЕР-КЛАС					
2.2.4.	Інституційна (очна та/або дистанційна) ***тренінг***	**Мовленнєвий розвиток дошкільників: дієві практики та лайфхаки**	***Слухач буде знати:*** стратегію, структуру, цілі, зміст і завдання освітнього напряму «Мовлення дитини. Основи грамоти», сучасні підходи залучення дітей до процесу читання. ***Слухач буде вміти:*** планувати освітній процес з урахуванням оновленого змісту Державного стандарту, впроваджувати ефективні традиційні, інноваційні технології та методики навчання дітей основ грамоти, а також адаптувати прогресивні європейські практики та український досвід в освітній процес ЗДО.	12	Поуль В.С. Сопільник А.А.

Рис. 1. Фрагмент сторінки дайджесту підвищення кваліфікації на новий календарний рік

- директорів, керівників філій, заступників директорів з навчально-виховної та/чи виховної роботи закладів загальної середньої освіти;
- новопризначених керівників закладів загальної середньої освіти, резерву керівного складу, педагогів, які планують балотуватися на посаду директора, зокрема на деокупованих територіях;
- педагогів-організаторів закладів середньої та позашкільної освіти;
- вихователів груп подовженого дня;
- учителів, які забезпечують реалізацію Державного стандарту початкової та Державного стандарту базової середньої освіти Нової української школи;
- учителів початкових класів та вчителів мистецьких дисциплін початкової школи, які викладають мистецтво;
- учителів української мови та літератури та/чи зарубіжної літератури;
- учителів іноземних мов (англійської, французької, німецької);
- учителів історії, правознавства та громадянської освіти;
- учителів етики та предметів морального спрямування;
- учителів дисциплін природничого циклу загалом та біології, географії, хімії, фізики та астрономії зокрема;
- учителів математики та/чи інформатики;
- керівників гуртків художньо-естетичного циклу закладів загальної середньої та
- позашкільної освіти (вокальне мистецтво, інструментальне мистецтво, образотворче мистецтво, медіамистецтво, екранні мистецтва, театральне мистецтво), акомпаніаторів, концертмейстерів, працівників закладів культури;
- учителів трудового навчання/технологій, креслення;
- учителів інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут» та курсу «Основи здоров'я»;
- учителів предметів «Фізична культура» та «Захист України»;
- практичних психологів та соціальних педагогів закладів освіти, навчально-
- реабілітаційних центрів, психологів і консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників;
- учителів базової школи, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»;

- керівників та методистів закладів позашкільної освіти;
- керівників гуртків соціально-гуманітарного, соціально-реабілітаційного, оздоровчого, декоративно-ужиткового, технічного, творчого туристсько-краєзнавчого, еколого-натуралістичного, спортивно-оздоровчого та військово-патріотичного напрямів;
- керівників хореографічних гуртків і колективів, учителів хореографії закладів загальної середньої та позашкільної освіти;
- учителів закладів загальної середньої освіти, працівників установ (медичні установи, психічні лікарні тощо), що надають освітні послуги особам із особливими освітніми потребами за інклюзивною та індивідуальною формами навчання;
- керівників, асистентів учителів закладів освіти та установ, що надають освітні послуги особам із особливими освітніми потребами за інклюзивною та індивідуальною формами навчання;
- асистентів учня (дитини) для осіб з ООП, що навчаються в закладах дошкільної
- та позашкільної освіти, а також у закладах освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти;
- вихователів закладів освіти санаторно-оздоровчих центрів соціальної реабілітації, навчально-реабілітаційних центрів, що надають освітні послуги особам із особливими освітніми потребами за інклюзивною та індивідуальною формами навчання;
- учителів-логопедів та вчителів-дефектологів закладів освіти, що надають освітні послуги особам з ООП за інклюзивною та індивідуальною формами навчання;
- педагогічних працівників інклюзивно-ресурсних центрів.

Загалом подано 231 пропозицію для більше ніж 30 спеціальностей педагогічних працівників закладів освіти області, що надає можливість педагогічним та науково-педагогічним працівникам регіону самостійно обирати конкретні форми, види та напрями підвищення кваліфікації відповідно до п. 7 розділу 1 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Крок 3 – вересень-жовтень поточного року – освітяни області працюють із матеріалами Дайджесту, обирають тематику, яка їх зацікавила, формують особистий запит та узгоджують його на засіданні педагогічної рад закладу освіти з колегами. У ст. 59 Закону України «Про освіту» зазначено, що професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання [Закон України, 2017]. Педагогічні працівники беруть на себе відповідальність за саморозвиток і вибудовують індивідуальну освітню траєкторію розвитку. Далі центри професійного розвитку педагогічних працівників та\чи структурні підрозділи з питань освіти військових адміністрацій громад формують загальне замовлення, укладають із інститутом договори про надання освітніх послуг та передають інформацію безпосередньо до працівників деканату.

Крок 4 – листопад поточного року – працівники інституту відповідно до замовлень від громад формують навчальні групи для кожної категорії педагогічних працівників окремо. Приклад обробки замовлень від педагогів закладів дошкільної освіти громад області подано на рис. 2.

Одночасно із формування груп працівники деканату здійснюють аналіз обраної тематики підвищення кваліфікації. Зауважимо, що в 2024 році із запропонованих 231 пропозиції освітяни області обрали 198, що становить 85,7% від запропонованих. Найпопулярнішими темами освітніх програм підвищення кваліфікації в 2024 році стали:

- серед керівників та консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників: «ЦПРПП: нові підходи до управління професійним зростанням педагогів» – 35 осіб;
- серед педагогів дошкільної освіти: «Професійний стандарт керівника *(директора)* закладу дошкільної освіти: основні засади та шляхи реалізації» – 60 осіб;
- «Педагогіка гри в закладах дошкільної освіти» – 67 осіб; «Формування поведінкових моделей та мовленнєвої компетентності старших дошкільників у процесі особистісної взаємодії» – 80 осіб; «Дошкільна освіта: сучасні стратегії, цінності й пріоритети» – 236 осіб;

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1		2.1.1(1)	2.1.1(2)	2.1.1(3)	2.2.1(1)	2.2.1(2)	2.2.1(3)	2.2.1(4)	2.2.1(5)	2.2.1(6)
2	**ТГ/ПТО/обл. підпорядк.**	**2.1.1.**			**2.2.1.**					
3	Авдіївська	1	1	1	1	1	2	2	1	1
4	Андріївська		1	1	1					
5	Бахмутська	1	1	2	2	2	2	2	1	1
6	Білозерська	1			1	1	1		1	
7	В-новосілківська									
8	Волноваська									
9	Вугледарська	1	1	1						
10	Гродівська		1		1		1	1		1
11	Добропільська	1			2	2	2	2	1	2
12	Дружківська	2	3	3	3	3	2	3	2	2
13	Званівська									
14	Іллінівська									
15	Кальчицька									
16	Комарська									
17	Костянтинівська		2							
18	Краматорська									
19	Криворізька	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20	Курахівська				2	2	1	1	1	1
21	Лиманська			1						
22	Мангушська									
23	Маріупольська	1								

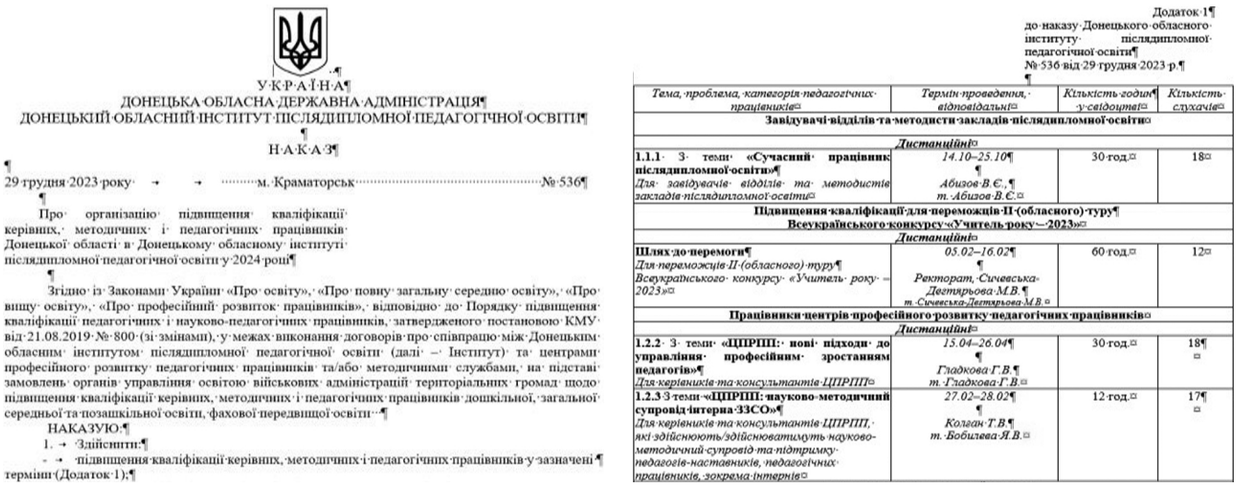
... | ЗЗСО | ЦПРПП | ЗДО | керівники ЗЗСО | ЗПО | Спецосвіта Інклюзія | Усі категорії педпрацівників

Рис. 2. Приклад обробки замовлень від педагогів закладів дошкільної освіти громад області

- серед педагогів закладів загальної середньої освіти: «Сучасні підходи до створення ефективного виховного простору в умовах Нової української школи» – 64 особи; «Уроки української мови та літератури – простір для формування ключових навичок XXI століття» – 64 особи; «Формування психічної та соціально-психологічної сфер особистості засобами фізичного виховання» – 64 особи; «Формування навичок майбутнього на уроках англійської мови» – 85 осіб; «Сучасний урок математики: інструменти візуалізації» – 88 осіб; «Дистанційні технології супроводу та підтримки освітньої діяльності учнів з особливими освітніми потребами в умовах закладу освіти» – 110 осіб; «ЗЗСО в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти» – 112 осіб; «Проєктування освітнього середовища в Новій початковій школі» – 112 осіб; «Сучасні стратегії залучення учнів початкової школи до читання» – 192 особи;
- серед педагогічних працівників усіх спеціальностей та типів закладів освіти: «Інклюзивна освіта» – 67 осіб; «Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану» – 67 осіб; «Мінна безпека» – 167 осіб; «Технології визначення потреб особистості та значення їх задоволення для попередження ризиків розвитку складних життєвих обставин, конфліктів, емоційного виснаження» – 305 осіб; «Нове Положення: трансформації в атестації» – 1203 особи.

Крок 5 – грудень поточного року – видається наказ про організацію підвищення кваліфікації педагогічних працівників області в новому календарному році та на засіданні вченої ради інституту затверджуються освітні програми підвищення кваліфікації. Із фрагментом наказу можна ознайомитися на рис. 3.

Крок 6 – із 15 січня по 15 грудня нового календарного року безпосередньо здійснюється підвищення кваліфікації педагогічних працівників області. Наразі весь освітній процес в інституті здійснюється тільки в дистанційному форматі на платформі MOODLE, оскільки така форма навчання є найбільш доцільною в регіональній системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах дії правового режиму во-

У·К·Р·А·Ї·Н·А¶
ДОНЕЦЬКА·ОБЛАСНА·ДЕРЖАВНА·АДМІНІСТРАЦІЯ¶
ДОНЕЦЬКИЙ·ОБЛАСНИЙ·ІНСТИТУТ·ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ·ПЕДАГОГІЧНОЇ·ОСВІТИ¶

Н·А·К·А·З¶

29·грудня·2023·року· → → ·····м.·Краматорськ·····№·536¶

Про· організацію· підвищення· кваліфікації· керівних,· методичних· і· педагогічних· працівників· Донецької· області· в· Донецькому· обласному· інституті· післядипломної·педагогічної·освіти·у·2024·році¶

Згідно· із· Законами· України· «Про· освіту»,· «Про· повну· загальну· середню· освіту»,· «Про· вищу· освіту»,· «Про· професійний· розвиток· працівників»,· відповідно· до· Порядку· підвищення· кваліфікації· педагогічних· і· науково-педагогічних· працівників,· затвердженого· постановою· КМУ· від·21.08.2019·№·800·(зі·змінами),·у·межах·виконання·договорів·про·співпрацю·між·Донецьким· обласним· інститутом· післядипломної· педагогічної· освіти· (далі· –· Інститут)· та· центрами· професійного· розвитку· педагогічних· працівників· та/або· методичними· службами,· на· підставі· замовлень· органів· управління· освітою· військових· адміністрацій· територіальних· громад· щодо· підвищення·кваліфікації·керівних,·методичних·і·педагогічних·працівників·дошкільної,·загальної· середньої·та·позашкільної·освіти,·фахової·передвищої·освіти···¶

НАКАЗУЮ:¶

1. → ·Здійснити:¶

- → ·підвищення·кваліфікації·керівних,·методичних·і·педагогічних·працівників·у·зазначені¶ терміни·(Додаток·1);¶

Додаток·1¶
до·наказу·Донецького·обласного· інституту· післядипломної· педагогічної·освіти¶
№·536·від·29·грудня·2023·р.¶

Тема, проблема, категорія педагогічних працівників	*Термін проведення, відповідальні*	*Кількість годин у свідоцтві*	*Кількість слухачів*
Завідувачі·відділів·та·методисти·закладів·післядипломної·освіти			
Дистанційні			
1.1.1· З· теми· **«Сучасний· працівник післядипломної·освіти»**¶ *Для· завідувачів· відділів· та· методистів закладів·післядипломної·освіти*	*14.10–25.10*¶ *Абизов·В.Є.*,¶ *т.·Абизов·В.Є.*	30·год.	18
Підвищення·кваліфікації·для·переможців·II·(обласного)·туру¶ Всеукраїнського·конкурсу·«Учитель·року·–·2023»			
Дистанційні			
Шлях·до·перемоги¶ *Для·переможців·II·(обласного)·туру*¶ *Всеукраїнського· конкурсу· «Учитель· року· – 2023»*	*05.02–16.02*¶ *Ректорат,·Сичевська-Дегтярьова·М.В.*¶ *т.·Сичевська-Дегтярьова·М.В.*	60·год.	12
Працівники·центрів·професійного·розвитку·педагогічних·працівників			
Дистанційні			
1.2.2· З· теми· **«ЦПРПП:· нові· підходи· до управління· професійним· зростанням педагогів»**¶ *Для·керівників·та·консультантів·ЦПРПП*	*15.04–26.04*¶ *Гладкова·Г.В.*¶ *т.·Гладкова·Г.В.*	30·год.	18¶
1.2.3·З·теми·**«ЦПРПП:·науково-методичний супровід·інтерна·ЗЗСО»**¶ *Для·керівників·та·консультантів·ЦПРПП,· які·здійснюють/здійснюватимуть·науково-методичний·супровід·та·підтримку· педагогів-наставників, педагогічних· працівників, зокрема·інтернів*	*27.02–28.02*¶ *Колган·Т.В.*¶ *т.·Бобилева·Я.В.*	12·год.	17¶

Рис. 3. Фрагмент наказу про організацію підвищення кваліфікації в Донецькому обласному інституті післядипломної педагогічної освіти

єнного стану, але разом із тим педагоги не отримують права на самостійний вибір форми підвищення кваліфікації.

Саме така покрокова організація забезпечує підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до сучасних вимог, сприяє підвищенню ролі інституту в реалізації заходів, що спрямовані на підвищення професійної компетентності різних категорій освітян.

Отже, організація підвищення кваліфікації педагогічних працівників на факультеті має бути такою, щоб:

- навчання мало, насамперед, практичну спрямованість;
- використовувалися різні форми роботи зі слухачами, залежно від попереднього досвіду їх професійної діяльності;
- у слухачів була можливість вибору освітньої програми, форму, виду підвищення кваліфікації;
- зміст навчання повинен формувався відповідно до функцій та завдань, покладених на педагогічних працівників закладів освіти тощо.

Висновок

Ефективність організації підвищення кваліфікації в Донецькому обласному інституті післядипломної освіти залежить від злагодженої роботи всіх його ланок. Інститут знаходиться в постійному пошуку нових форм, тем і напрямів діяльності, що в результаті дозволяє запропонувати слухачам широкий спектр освітніх послуг: обласні методичні заходи в міжатестаційний період (тренінги, практичні семінари, різноманітні фестивалі, коучинг-студії, конгрес освітян, методичні альтанки та майстерки, віртуальні виставки, науково-практичний вебсемінари тощо); підвищення кваліфікації за ваучерами Центрів зайнятості; короткострокове підвищення кваліфікації; додаткові освітні послуги (управлінський практикум для керівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти; навчання з охорони праці), участь в освітніх проєктах тощо, отже, сьогодні вкрай важливо, ґрунтуючись на принципах відкритої освіти, організувати безперервний процес підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Зауважимо, що наразі в післядипломній педагогічній освіті Донеччини відбуваються системні зміни відповідно до вимог чинного законодавства держави, нових запитів із урахуванням особливостей кожної спеціальності, надання можливостей удосконалення набутих компетентностей, реалізації основ неперервного професійного навчання, урізноманітнення методів і форм підвищення кваліфікації, вироблення альтернативних моделей неперервного фахового та особистісного розвитку тощо.

Бібліографія

1. Закон України «Про освіту», URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145–19#Text (відвідано 21.06.24).
2. Клясен Н. (2019) Післядипломна педагогічна освіта: зарубіжний досвід та сучасна практика, URL:www.irbis-nbuv.gov.ua (відвідано 07.02.19).
3. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF (відвідано 21.06.24).